

UTICAJ KORPORATIVNE GLOBALIZACIJE NA POSLOVNU KORESPONDENCIJU SRPSKIM JEZIKOM

Pregledni rad

UDK: 811.163.41`373.45:659.23

Rezime

Globalizacija kao internacionalni i sveprisutni fenomen, uslovljena pre svega socijalnim i ekonomskim faktorima, nužno je morala da se odrazi i na identitetska, tj. pre svega kulturna i jezička pitanja onih jezika i sredina čije su ekonomije u podređenom položaju. U ovom radu pokušali smo da naznačimo obrise novog poslovnog jezika što nastaje u multinacionalnom okruženju velikih kompanija koje posluju u Srbiji, a koji se „bogati“ novim jezičkim materijalom na svakodnevnom nivou.

Ključne reči: globalizacija, jezik, varvarizmi, tuđice, ekonomija, kultura, komunikacija, savremeno društvo.

Uvod

Iako smo skloni da globalizaciju proglasimo modernim fenomenom i tekovinom savremenog sveta (ponajviše zahvaljujući najpre radiju, onda televiziji, a zatim i mobilnoj telefoniji i internetu i celokupnoj mreži komunikacija našeg doba), istraživači procesa internacionalne integracije njegove korene u savremenom smislu te reči stavljaju daleko u prošlost, imajući pre svega na umu industrijsku revoluciju, ali i Kolumbovo „otkriće“ Novog sveta. Ipak, strogo uzevši, mehanizmi na kojima počiva globalna integracija, kao što su protok informacija, intenzivni dodiri i prožimanja bliskih i dalekih kultura – bilo u

²⁴ Vanja Popivoda, Nastavnik stranog jezika, Beogradska akademija poslovnih i umetničkih strukovnih studija, Kraljice Marije 73, Zvezdara, Beograd, R. Srbija, email: vanja.vukcevic@bpa.edu.rs

mirnodopskim uslovima (trgovina, npr. ili tržišna ekspanzija, ili ekonomski uslovljene seobe naroda), bilo u uslovima sukoba i previranja (ratovi, porobljavanja i posledične migracije stanovništva) – stari su koliko i samo čovečanstvo(Ilić et al., 2022). U naše vreme je, ipak, razmatrani proces postao u toj meri sveprožimajući, menjajući svakodnevno sliku poznatog sveta, da smo prinuđeni da se sa njegovim rezultatom i tekovinama suočavamo i prilagođavamo im se svakoga dana.

Sam termin globalizacija, s druge strane, novijeg je datuma i početak njegove šire upotrebe vezuje se sa sedamdesete godine prošlog veka, iako se pronalazi i ranije, npr. 1930. godine, u publikaciji Ka novom obrazovanju američkog profesora Roberta Brusa Raupa, gde je označavao holistički pogled na ljudsko iskustvo glede obrazovanja kroz istoriju(Dašić, 2022). Iako nesumnjivo konotira i druge oblasti u ljudskom delovanju, razmatrani pojam danas se najčešće koristi da označi spregu socijalnih, političkih i kulturnih faktora koji vode ka svojevrsnoj unifikaciji najrazličitijih (i teorijskih i praktičnih) oblasti savremenog društva, ali ipak sa značajnim naglaskom na ekonomskom aspektu(Ječmenić, 2022). Međunarodni monetarni fond, institucija od najpresudnijeg značaja na planetarnom nivou, definiše globalizaciju kao „rastuću međusobnu ekonomsku zavisnost svih svetskih zemalja, koju je stvorilo povećanje i raznovrsnost broja međunarodnih transakcija robe i usluga, kao i razmena kapitala, te ubrzana i generalizovana tehnološka razmena“ (Imf.org, 2016).

Razmatrajući domete globalizacije kao donekle pozitivnog procesa „uzajamne povezanosti među narodima i ljudima“, ali i nužnu problematiku s tim skopčanu, naime „ukidanje istorijski izgrađenih nacionalnih institucija, vrednosti, shvatanja“, profesor Zoran Avramović ističe da su najveći zagovornici savremenih globalističkih tendencija najrazvijenije države savremenog sveta, kojima sa tačke gledišta razvoja kapitala i mreže uticaja to prirodno najviše i odgovara, ali da se istovremeno i globalistička kampanja tendenciozno slabo osvrće na negativne efekte globalizma, „izbegavajući problematizaciju procesa globalizacije – unutrašnje protivrečnosti i negativne posledice“ (Avramović

2006: 201, 202). Kao nezaobilazne probleme ovog sveobuhvatnog procesa navedeni autor vidi opasnost od novog svetskog hegemonizma²⁵ i tzv. amerikanizacije²⁶. Ipak, „pojam svetska kultura nije antipod nacionalnoj kulturi“, naglašava isti autor (Avramović 2006: 27), insistirajući na mnogobrojnim nijansama koje treba uvažiti kada se razmatra odnos globalističkih tendencija i napora u očuvanju identitetskih odlika i nijansi malih, većih i velikih pojedinačnih nacija.

*

Nema nikakve sumnje da i u društvenom i kulturnom, koliko i u ekonomskom smislu, centripetalna sila savremenih globalizacijskih tendencija ima angloamerički lik. Razvoj savremene evropske istorije, a zatim i delimično prebacivanje njenog težišta prvo na severnoamerički kontinent, a zatim i ostale (pri čemu tzv. zapadna kultura ima najviše uticaja upravo u najmnogoljudnijim zemljama sveta, kao što su Kina i Indija), doveli su do toga da je „u centru procesa globalizacije zapravo engleski jezik“ (Đorđević 2008: 56, prevod je naš, V. V.).

Engleski je, i u jezičkom i u kulturnom smislu, *lingua franca*, esencijalan za procese koordinacije, kooperacije i integracije u postmodernom svetu (...) Ipak, engleski je i nacionalni jezik većine slobodnotržišnih ekonomija, osnažujući tako ekonomsku

²⁵ Preuzimanje nekih kulturnih tekovina iz inostrane kulture po pravilu dovodi do promena u unutrašnjoj kulturi. Inostrani faktor može da, podredstvom određenih institucija, nameće kulturne vrednosti. To mogu da budu obrazovni programi, ali kulturne vrednosti se mogu nametati i tržišnim mehanizmima“ (Avramović 2006: 30, podvukla V. V.)

²⁶ „U samo nekoliko centara sveta oblikuju se ukusi i aspiracije koje zrače celom planetom. Isti princip – asimetričnost moći – gospodari i na vrhu svetske informacijske piramide: kao što masovna kultura Zapada teži da ovlada nezapadnom, tako američka kultura teži da vlada zapadnom scenom, neizbežno izazivajući reakcije, osobito starih i moćnih zapadnih centara. Funkcioneri francuskog ministarstva kulture dobar deo svog radnog vremena provode uvodeći složen sistem kvota i dotacija smišljenih da francusku kulturu zaštititi od Amerike, koja nije zainteresovana samo da izvozi američke filmove – njoj je stalo da izvozi svoj način života“, tvrdi Žil Žekob, direktor Kanskog festivala (prema Pečujlić 2002: 79, podvukla V. V.)

globalizaciju i šireći je na način koji pogoduje njihovim interesima, zbog čega se često govori o negativnom aspektu engleskog jezika u smislu dominacije i okupacije, pod optužbom da vrši ogroman pritisak i preuzima najveći dio savremenog sveta, ostavljajući malo ili nimalo prostora za individualizam nacionalnih kultura. (Isto, 57)

Citirana autorka beleži i da se, s ekonomske tačke gledišta, globalizacija predstavlja kao proces sa izrazito pozitivnim predznakom i stavlja se u ravan sa drugim idealima humanizma budući da bi kao takva trebalo da pomogne nerazvijenim zemljama da uhvate korak sa razvijenim svetom (Đorđević 2008: 55). U tom svetlu, i izmeštanje proizvodnje u siromašne zemlje, koje nude jeftinu radnu snagu i pristaju na daleko lošije uslove za svoje radnike, u najmanju ruku eufemistički se naziva „outsorsingom“ (outsourcing). Ono predstavlja istovremeno i stvaranje vrlo pogodne klime da se, putem ekonomskih faktora kao moćne platforme, utiče na sve socijalne i kulturne aspekte zemlje u koju se dolazi.

Plasiranje ideje i osećanja superiornosti najpre u ekonomskom, a onda i u kulturološkom, socijalnom i svakom drugom smislu nesumnjivo se najlakše ostvaruje upravo preko jezika, pri čemu treba imati na umu da, što se, npr, našeg jezika tiče, engleski nipošto nije prvi koji donosi korenite promene u srpskom jezičkom tkivu. Turski, nemački i francuski jezik već su na ovaj ili onaj način već izvršili uticaj na naš jezik bilo da su više uticali istorijski bilo ekonomski ili kulturni razlozi, a ova tema često je znala da bude inspiracija najvećim srpskim piscima da na više ili manje ironičan način zaoštre pero u kritici neumerenog „bogaćenja“ maternjeg jezika tuđicama (naročito se izdvajaju, na primer, Jovan Sterija Popović i Stevan Sremac).

Dakle, kada je reč o Srbiji i srpskom jeziku, situacija je takva da iznesene navode gore citiranih autora nedvosmisleno potvrđuje. Tzv. korporativni rečnik, koji podrazumeva vokabular kojim se koriste ponajpre zaposleni u velikim, multinacionalnom

kompanijama sa predstavništvima u Srbiji²⁷, sve je razgranatiji i utemeljeniji, a njegovi korisnici ga upotrebljavaju i kao svojevrsni povlašćeni, šifrovani jezik: ukoliko ga, naime, dobro razumete i koristite, signalizirate sagovorniku da ste punovredan član korporativne zajednice i baštinik njene kulture rada i sporazumevanja (Nikolić, 2022). Zanimljivo je, takođe, da se leksički sistem donekle razlikuje od korporacije do korporacije s obzirom na njihovo polje delovanja. Takođe, mada su osnovne strukture jednake i već u potpunosti odomaćene među zaposlenima svih starosnih struktura i nivoa obrazovanja u pomenutim firmama, izdvaja se, tj. prednjači populacija u rasponu od dvadeset pet do četrdeset godina, uglavnom onog obrazovnog profila traženog u velikim, međunarodnim preduzećima (ekonomisti, pravnici, inženjeri informacionih tehnologija, itd.)(Jestrović & Jovanović, 2022)

Obim ovoga rada ne dozvoljava detaljnu analizu novoformiranog jezičkog tkiva čije su (paralelne) jezičke strukture već duboko uhvatile korena u našem jeziku i svakodnevnom govoru. Osvrnućemo se samo na nekoliko karakterističnih primera uz poneki uopštavajući komentar, nastojeći da ocrtamo profil parajezika u formiranju, svojevrsnog nusprodukta i neizbežnog pratioca korporativne kulture u velikim kompanijama koje posluju u Srbiji²⁸. Neizbežno je da se takav jezik ne zadržava samo u svom najprirodnijem, poslovnom okruženju, nego da se preliiva i utiče i na sve apekte i u sve oblike našeg svakodnevnog života.

Primetno je, naime, da su najčešće tuđice poreklom iz engleskog jezika glagoli kojima se označavaju poslovi/radnje karakteristične za kancelarije („ofise“!), upravljanje (ili „menadžment“)

²⁷ „U teoriji društva postoji tvrdnja da jeziku pripada jedna od najznačajnijih uloga u procesu formulisanja individualnih i kolektivnih ciljeva.“ (Avramović 2006: 43)

²⁸ Povodom ovog problema, ne svakako samo u našoj zemlji, nego i na celoj planeti, krucijalnim se čine pitanja što ih je postavila Julijana Vučo, ali na koja nažalost još nemamo pravi odgovor: „Da li je svetski ekolingvistički poredak zaista u opasnosti? Da li je kazna Vavilona iskupljena? Vraća li se svet jednojezičkoj opciji? Da li je potreba za stvaranjem jedinstvenog ekonomskog poretka i diktat komunikacije, razmene i mobilnosti svojstven globalizacijskim procesima proizvela mega-jezik koji je progutao i guta ostale? (Vučo 2008: 27)

kadrovima („human resources“), nove oblike poslovanja u uslovima savremene ekonomije (Milanović, 2022). Primeri su pronađeni u svakodnevnom okruženju prijatelja i poznanika autora ovog rada i dati su ilustrativno, ni izdaleka ne iscrpljujući potencijalnu građu za šire istraživanje. Tako u se savremenom rečniku mladih poslovnih ljudi redovno nalaze:

- * katovati (iseći, obično unutar dokumenta)
- * pejstovati (prebaciti isečeni deo)
- * hendlovati (upravljati nečim)
- * splitovati (razdvojiti)
- * šerovati (podeliti, i, shodno tome, i imenica „šer“)
- * autsorsovati (izmestiti deo posla van matične kompanije; imenica „autsorsing“)
- * daunlodovati (preuzeti sa internet mreže određeni sadržaj)
- * implementirati (primeniti – obično kakvu novu poslovnu strategiju)
- * bekapovati (sačuvati duplikat potrebnih podataka; imenica „bekap“)
- * gogl(ov)ati (pretraživati internet uz pomoć „Gugl“ pretraživača)
- * deliverovati (isporučiti, ili, još češće, ispuniti očekivanja, obaviti posao)
- * srčovati (pretraživati internet u potrazi za informacijama)
- * čelendžovati (postaviti novi cilj, izazov)
- * trekovati (pratiti, držati nešto na oku)
- * skrinovati (posmatrati, pratiti razvoj)
- * rajzovati (podići, najčešće očekivanja, nivo poslovanja i sl.)
- * čekirati (proveriti/proveravati)

Ni imenice ne zaostaju. Često se nalaze:

- * big pikčer (za ovaj izraz postoji čak i doslovan prevod, „šira slika“)
- * suplaj čejn (lanac snabdevanja)

- * grejd (položaj unutar preduzeća, ili ocena uspešnosti zaposlenog)
- * konzumer (potrošač)
- * avenes (budnost, pažnja)
- * brejnstorming (traženje inspiracije, rešenja problema u grupi, kroz komunikaciju)
- * miting (sastanak)
- * ivent (događaj, prijem)
- * fasilitacija (planiranje i vođenje sastanaka)
- * menadž(er)ovanje (upravljanje)
- * atačment (dodatak, obično u imejlu)
- * staf lizing (preuzimanje radne snage drugog preduzeća uz novčanu naknadu)
- * fajl (elektronski dokument)
- * vorkšop (radionica)
- *fidbek (povratna informacija; i glagol „fidbekovati“)
- * difolt (ustaljen, uobičajen način)
- *solušn (rešenje, odgovor)

Kao što je već na prvi pogled vidljivo, za većinu ovih reči postoji savršeno odgovarajući sinonim na našem maternjem jeziku ili barem odranije odomaćena tuđica, koji se, pak, u svakodnevnoj upotrebi, sve više povlači pred novim, modernijim leksemama. Zanimljivo je takođe primetiti da, osim što se u pisanoj komunikaciji ove reči u imeničkom i pridevskom obliku nalaze ponekad napisane u svom izvornom obliku (dakle, na engleskom jeziku), mnogo češće se javljaju „posrbljene“, uklopljene u redovan rečenični sled našeg jezika. Ovo naročito važi za glagole koji su svojim oblikom infinitiva i glagolskom promenom poprimili oblik prave tuđice (Boranijašević, 2021).

I dok još čekamo da današnje vreme izrodi literarnu kritiku prakse neumerenog preuzimanja reči stranog (tj. engleskog) porekla autoriteti na lingvističkom polju već su istakli različita mišljenja na ovu, očigledno kompleksnu i osetljivu temu čije

bavljenje priziva i problematiku širu od jednostranog bavljenja čistotom i identitetom jednog jezika. Mišljenja su vrlo raznolika i kreću se u rasponu od skoro pa nepomirljivog stava prema tuđicama i neprestanog napora da se jezik očuva, tj. aktivne brige i staranja nad njim, preko pomirljive jezičke politike spram neizbežnog „useljavanja“ novog jezičkog materijala u uslovima ekspanzivne komunikativne situacije savremenog informatičkog sveta (Ječmenić, Dudić, 2023), do, pak, pozivanja na apsolutnu demokratizaciju svih jezičkih pitanja i totalne liberalnosti spram svih jezičkih doticaja i tekovina savremenog društva. Autori iz poslednje grupe obično jezik i posmatraju kao tkivo koje je uslovno rečeno sputano nacionalnoidentitetskim pitanjima, pa smatraju da jezik takve prisilne sputanosti treba osloboditi.

Treba naglasiti i da je praksa aktivnog jezičkog purizma, u okviru koje bi se vršio svojevrsan izgon stranih reči iz srpskog jezika, a za uvedenu, samim tim i potrebnu, stranu reč bi bili traženi odgovarajući parnjaci, u poplavi posrbljenih engleskih termina prilično prevaziđena pa lingvisti iz prve grupe uglavnom pokušavaju da ukažu na sveprisutnu opasnost da ovi varvarizmi²⁹ „izguraju“ domaće reči identičnog značenja iz svakodnevne upotrebe.

Tako, na primer, profesor Tvrtko Prčić, jedan od naših najznačajnijih lingvista, kaže da je „danas u modi poengleženi srpski, tj. anglosrpski“ (Politika, 2011). Profesor Miloš Kovačević navodi da je uticaj engleskog jezika danas toliki da poništava i opštevažeća pravila srpskoga jezika, kakvo je npr. ono o jednačenju suglasnika po zvučnosti, iz kojeg se izuzimaju gotovo sve engleske pozajmljenice: nokdaun, apdejtovati, blokbaster, skejtbord, globtroter, Mekdonalds, fišburger i sl. (Politika, 2011).

Srpski jezik, kaže profesor Filološkog fakulteta Aleksandar Milanović: ugrožen je danas i spolja i iznutra. (...) Spoljašnji napadi su za nas manji problem, iz prostog razloga što na njih manje možemo da utičemo i što ih ne generišemo sami. Iznutra, srpski jezik ugrožavaju oni koji u političkim kabinetima onemogućavaju

²⁹ Varvarizmi se u stručnoj literaturi definišu kao reči stranog porekla koje ne pripadaju standardnom jeziku.

veći broj časova maternjeg jezika u školama; oni koji dozvoljavaju dominaciju engleskog jezika u javnoj sferi (reklame, nazivi firmi), bez obaveze plaćanja dodatnog poreza na takav luksuz; oni koji smatraju da je u Srbiji ugrožena latinica (Rafailović, 2022); oni koji dopuštaju ponižavajući status našeg jezika u školama u dijaspori, kao i u inostranim lektoratima i katedrama gde se izučava; oni koji misle da je ćirilica seljačko pismo s kojim ne možemo u Evropu, jer je stranci ne razumeju i koji konsekvntno zaključuju da Francuz ne razume napisano „poslastičarnica“, ali razume „poslastičarnica“; oni koji stvaraju hibridni anglosrpski jezik, dominantan nimalo slučajno upravo u tzv. kulturnim vodičima, koji se besplatno dele po tržišnim centrima; oni koji ne reaguju na katastrofalan način izražavanja u štampanim i elektronskim medijima. (Politika, 2012)

U umereniju struju mogli bi se uslovno uključiti, npr, poznati srpski lingvisti i profesori Ivan Klajn i Milan Šipka, koji u sledeće izdanje Rečnika stranih reči i izraza nameravaju da uvedu reči kao što su „hejtovanje“, „lajkovanje“, „guglovanje“... Akademik Ivan Klajn obrazložio je da „postoji opravdana potreba za uvođenjem anglicizama u rečnik. Nekada je srpski jezik bio prepun germanizama i galicizama (nemačkih i francuskih reči), a danas je ‘trend’ engleski, koji je jezik globalizacije. Naš glavni posao nije da progonimo anglicizme, već da pazimo da se srpski jezik ne zaboravi“ (podvlačenje naše, V. V.). On smatra da srpska leksika jeste u lošem stanju, ali ne zbog engleskih reči, nego stoga što celokupan sistem – i obrazovni, i informacioni, i kulturni i medijski – zakazuje: u programu srednjih škola praktično nema nastave maternjeg jezika, već se predaje samo književnost; novac koji se izdvaja za nauku i kulturu iz državne kase ispod je svakog dostojanstva; mediji ne iskazuju nikakvo osećanje za jezičku kulturu. „Nikada nijedan jezik nije ‘uginuo’ zbog pozajmljenih reči, iako su u mnogim zemljama puristi predviđali da će jezik ‘propasti’, ‘izgubiti dušu’, ako se ne zabrane tuđice. Ako srpski jezik ne preživi, to će biti samo zato što srpski narod neće moći da preživi od privrede u svojoj zemlji“, smatra on. I lingvisti su, dakle, prinuđeni da na ovaj ili onaj način sagledaju međuzavisnost jezičke kulture i ekonomsko-globalističkih činilaca.

U treću grupu lingvista, sa najliberalnijim odnosom prema prodoru strane jezičke građe u naš jezik, išao bi i jedan od naših najčuvenijih stručnjaka za lingvistička pitanja, prof. Ranko Bugarski. U tekstu indikativnog naslova „'Naše' i 'strano' u jeziku“ Bugarski piše je „kontradiktorno tretirati najšire upotrebljavani međunarodni jezik kao medijum uistinu stran onima koji ga uče“, naglašavajući da je gotovo pa pravilo da se pod „plaštom preporuka ustvari proglašavaju zabrane jedne ili druge vrste“ i politički motivisane „starateljske mere“, koje u suštini nisu ništa drugo do „elementi ideološkog nasilja nad jezikom“ (Bugarski 2010: 47, 58).

Puristička briga za jezičku i nacionalnu autentičnost ili političku korektnost, u čije ime se sve to radi, suštinski služi totalitarnim ideologijama – ali neretko i grupnim, pa i pojedinačnim interesima samih protagonista tih mera. (Bugarski 2010: 58)

Zaključak

Očigledno je, svakako, da je pitanje čistote i očuvanja sopstvenog jezika manje zavisno od dobrih namera i napora onih koji se o jeziku staraju nego od savremenih globalističkih tendencija, trendova i vrlo snažnih izvanjezičkih, ekonomski uslovljenih činilaca. Ravnoteža (ili, možda više u trendu – „balans“!) možda će se postići i spontano, mehanizmima preživljavanja i prilagođavanja samoga jezika, ali pre smo skloni mišljenju da je ozbiljnija kulturna i jezička politika neophodna da bi se jezik, kao neosporno kulturno, nematerijalno blago jednog naroda, očuvao u po svoj prilici neravnopravnoj borbi.

Da bismo uopšte došli u tu situaciju da razmišljamo o iole ozbiljnijoj strategiji očuvanja jezičkog identiteta, neophodno je da se ozbiljno u taj posao uključe sve odgovarajuće institucije, gde različito mišljenje stručnjaka ne mora biti otežavajuća okolnost, već pre podsticajno upravo u onom smislu da se ceo poduhvat ne obeleži toliko omraženom ideološkom senkom.

Literatura

1. Avramović Z. (2006). Kultura. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
2. Boranijašević, M. (2021). Srpski jezik i ćirilica u svakodnevnom životu i medijima. Društveni horizonti, 1(2), 229-240. <https://doi.org/10.5937/drushor2102229B>
3. Bugarski R. (2010). Jezik i identitet. Biblioteka 20. vek. Beograd.
4. Dašić, M. (2022). Uticaj kvaliteta logističkih usluga na zadovoljstvo korisnika u Srbiji. Oditor, 8(2), 109-138. <https://doi.org/10.5937/Oditor2202108D>
5. Đorđević (2008). Global english and cultural differences. U: Jezik, književnost, globalizacija, zbornik radova. Ur. Vesna Lopičić i Biljana Mišić Ilić. Filozofski fakultet u Nišu.
6. Ilić, V., Marković, S., Pušara, A., & Avakumović, J. (2022). Uloga socijalnog menadžmenta u poslovnim organizacijama. Oditor, 8(3), 96-116. <https://doi.org/10.5937/Oditor2203096I>
7. IMF.ORG 2008: „Globalisation: A brief overview“ (by IMF stuff) –<https://www.imf.org/external/np/exr/ib/2008/053008.htm>, maj 2008
8. Ječmenić, M. (2022). Jesu li kauza ugovorne obaveze i svrha ugovora isto?. Oditor, 8(1), 135-170. <https://doi.org/10.5937/Oditor2201134J>
9. Jestrović, V., & Jovanović, V. (2022). Uloga korporativnog rukovođenja u održivom razvoju. Održivi razvoj, 4(1), 43-53. <https://doi.org/10.5937/OdrRaz2201043J>
10. Milanović, N., (2022). Veza internih kontrola i revizije u javnom sektoru. Finansijski savetnik, 27(1), 65-75.
11. Pečujlić, M. (2002). Globalizacija – dva lika sveta. Gutenbergova galaksija, Beograd.
12. Politika 2011: „Možemo li da živimo bez engleskih reči?“, Politika, 3. 6. 2011, <http://www.politika.rs/scc/clanak/179591/Mozemo-li-da-zivimo-bez-engleskih-reci>

13. Nikolić, B., Tasić, V., Petrović, M., (2022). Savremeni državni sistemi. Revija prava javnog sektora, 2(2), 6–22.
14. Politika 2012: „Neizdrživo nasilje nad jezičkom kulturom“, Politika, 8. 12. 2012, <http://www.politika.rs/scc/clanak/242504/Neizdrzivo-nasilje-nad-jezickom-kulturom>
15. Rafailović, S. (2022). Popularna kultura - pinterovi dramski likovi u kulturi tela i zadovoljstva. Društveni horizonti, 2(3), 87-103. <https://doi.org/10.5937/drushor2203087R>
16. Vučo J. (2008). Globalizacija i jezici Evrope. U: Jezik, književnost, globalizacija, zbornik radova. Ur. Vesna Lopičić i Biljana Mišić Ilić. Filozofski fakultet u Nišu.
17. Ječmenić, M., Dudić, B., (2023). Ugovor o lečenju u Nemačkom građanskom zakoniku. Revija prava javnog sektora, 3(1), 7–37.

IMPACT OF CORPORATE GLOBALIZATION ON BUSINESS CORRESPONDENCE IN SERBIAN LANGUAGE

Abstract

Globalization as an international and ubiquitous phenomenon, conditioned above all by social and economic factors, necessarily had to be reflected in identity, i.e. above all, cultural and linguistic issues of those languages and environments whose economies are in a subordinate position. In this paper, we tried to indicate the outlines of a new business language that arises in the multinational environment of large companies operating in Serbia, which are "enriched" with new linguistic material on a daily basis.

Key words: *globalization, language, barbarism, foreigners, economy, culture, communication, modern society.*

Datum prijema / Date of arrival: 11.09.2023.

Datum prihvatanja / Accepted date: 22.11.2023.